

Grästorps kommun

Redovisning VA- verksamhet

Verksamhetsåret 2023

Dokumenttyp:

Datum:

Diarienummer:

Fastställd av:

Dokumentansvarig:

Innehåll

1	Förvaltningsberättelse.....	2
1.1	Ekonomiskt resultat	5
1.2	Redovisningsprinciper.....	9

1 Förvaltningsberättelse

Regelverket för särredovisning av VA-verksamheten finns i lagen om allmänna vattentjänster, 2006:412. Syftet med särredovisningen av VA-verksamheten är att lämna information till abonnentkollektivet att avgifterna för verksamheten är riktiga ur lagens definition samt att redovisningen även kan utgöra ett beslutsunderlag för prissättningen. Förutom regelverket i lagen om allmänna vattentjänster gäller att redovisningen ska följa regelverket om god redovisningssed. Vidare framgår att redovisningen, när den är fastställd, ska finnas tillgänglig för fastighetsägare och övriga intresserade. Särredovisningen publiceras på kommunens hemsida efter att kommunfullmäktige fastställt årsredovisningen

Grästorps kommun bedriver all vatten- och avloppsverksamhet i förvaltningsform. VA-verksamheten i kommunen är en del av samhällsbyggnadsverksamheten. Särredovisning av VA-verksamheten ställer därför särskilda krav att kunna skilja ut kostnader och intäkter i redovisningen som är direkt, eller indirekt, hänförliga till VA-verksamheten. Någon fullständig särredovisning är inte upprättad då exempelvis VA-verksamhetens andel av likvida medel inte framgår av sammanställningen. Hur VA-verksamhetens kostnader och intäkter skiljs ut och beräknas framgår i avsnittet redovisningsprinciper.

Vattenförsörjning

Kommunen har en grundvattentäkt i Vara kommun. Detta är kommunens egen grundvattentäkt som försörjer Grästorps samhälle, Salstad, Flo samt de abonnenter/föreningar som ligger längs med kommunens ledningsnät. Som komplement till den egna vattenförsörjningen köper kommunen Vänervatten som produceras i Lidköping.

Den totala vattenproduktionen för kommunen uppgick till ungefär 293 000 kubikmeter under 2023.

Totalt finns inom kommunen ledningar för vattenförsörjningen på 70 kilometer.

Avloppshantering

Hantering av avloppsvatten sker vid avloppsreningsverket i Forshall. Totalt behandlas cirka 480 000 kubikmeter avloppsvatten vid kommunens reningsanläggning, och avloppsledningsnätet uppgår till sammanlagt 74 kilometer.

Dagvatten

För att ta hand om regnvatten med mera finns 32 kilometer dagvattenledningar och 12 kilometer servisledningar.

Bemanning

Kommunens vattenverk/avloppsreningsverk samt ledningsnät bemannas med tre heltidstjänster. Förutom dessa tjänster tillkommer arbetade timmar som fördelas till VA-verksamheten från personal på kommunens gata, park, VA-enhet samt inhyrd anläggningspersonal. I VA-verksamheten finns även en projektledare/VA-ingenjör som arbetar med VA-frågor i både tidiga och senare skeden. Även vissa personalkostnader från samhällsbyggnadsverksamheten för styrning och ledning av verksamheten ingår i redovisningen av VA-verksamheten.

Antal kunder/abonnemang

Totalt finns 1 169 kunder anslutna till kommunens verksamhetsområde för vatten- och avloppstjänster.

Verksamhet och viktiga händelser

Grästorps kommun har under 2023 tagit ett helhetsgrepp kring kommunens dricksvattenförsörjning. Flera utredningar har pågått under året för att säkra dricksvattenförsörjningen för år 2050. Dessa innefattar utredning av Ryda grundvattentäkt, ledningsnät och Grästorps vattenverk. Utredningarna färdigställdes i början av 2024.

Fiber, Vatten och Avlopp i Flo ekonomisk förening ansluter löpande nya hushåll till kommunens nät i takt med att föreningens olika etapper av utbyggnad av VA-nätet på landsbygden färdigställs. Grästorps kommun har lämnat kommunal borgen för utbyggnaden. Det totala borgensåtagandet uppgick till cirka 165,5 mnkr 2023-12-31.

Under 2023 har arbetet med att öka VA-nätets resiliens mot skyfall fortsatt. Anläggandet av en första etapp av dagvattenledning med dimension 1200 mm mot Mjölån färdigställdes under året. Dagvattenledningen ska när efterföljande etapp är färdigbyggd betjäna Hantverkargatan/Smedgatan upp mot Lilla Bergsvägen för att sedan ha sitt utlopp i Mjölån.

För de fastigheter som drabbades av det kraftiga skyfallet sommaren 2021 har backventiler på allmän del av spillvattenservis installerats för att förhindra uppdamning av spillvatten inne på fastigheter. Totalt har 39 fastigheter fått backventil installerad.

Vid skyfallet 2021 stod även delar av området vid Grästorps vattenverk under vatten då avrinning från intilliggande områden och ett förhöjt vattenstånd i Mjölån orsakade översvämning. Efter denna händelse har ett arbete initierats med att klimatsäkra vattenverksområdet. Under 2023 har en jordvall längs vattenverksområdets perimeter och befintlig dagvattenledning i Industrivägen färdigställts för att minska risken för översvämning.

Arbetet med digitalisering av VA-verksamheten har under året fortlöpt. I kartsystemet Geosecma kompletteras kommunens digitala inmätningar av ledningsnätet med manuell inläggning av äldre

pappershandlingar. I systemet läggs även driftstörningar in för att säkerställ att dessa synliggörs för kommande åtgärd.

Vi kommer under 2024 arbeta med hur vi kan få en bättre överblick över dricksvattenätet genom att installera digitala vattenmätare i samband med vattenmätarbyten och på strategiskt utvalda platser på nätet.

Framtiden

Under 2024 fortskrider pågående projekt enligt plan:

Skyfallsstråk förbi förskolan Äventyret mot Mjölån

Genom att skapa fria rinnvägar kan dagvatten ledas bort från samhället. Detta minskar risken för översvämning vid skyfall och dess negativa effekter som följd. I ett led att klimatsäkra Grästorp planerar VA-verksamheten ett skyfallstråk förbi förskolan Äventyret till Mjölån.

Dricksvattenförsörjning

Under 2024 kommer framtagna utredningar för Grästorps dricksvattenförsörjning att sammanställas och användas som en del i framtagandet av kommunens strategi för att öka robustheten i dricksvattenförsörjningen. En plan framåt för fortsatta arbeten kommer att tas fram under året samt påbörjande av detaljstudier/projekteringar tillhörande dricksvattensystemet.

Dagvattenledningen mot Mjölån Etapp 2

Dagvattenledningen mot Mjölån etapp 2 mellan Fribergsgatan och Smedgatan/Hantverkargatan planeras färdigställas under våren 2024. Efter färdigställandet är området mellan Lilla Bergsvägen och Smedgatan/Hantverkargatan anslutna till dagvattenledningen mot Mjölån. Detta kommer att avlasta dagvattennätet i riktning mot Forshalls avloppsreningsverk.

Reinvesteringar i VA-nätet

Reinvesteringar i befintligt VA-nät fortsätter löpande. Ventilbyten på dricksvattenledningar och montering av flödesmätare i nätet ska ge oss bättre möjlighet att kontrollera och övervaka samt spåra eventuella läckor. Parallellt fortsätter arbetet med att täta spillvattenledningar för att minska läckage samt fortsatt översyn av dagvattenledningar och dess funktion.

Föreslagna åtgärder i skyfallsutredningen levererad av Melica under 2022 fortsätter att beaktas i varje insats vi utför i ledningsnätet och i planarbetet.

Vattentjänstplan och VA-taxa

Framtagande av vattentjänstplan och ny taxemodell för VA enligt svenskt vatten P120 kommer att ses över under året.

1.1 Ekonomiskt resultat

Totalt redovisar VA-verksamheten 2023 ett underskott på -523 tkr. Resultatet för 2023 har i sin helhet behandlats som en fordran till abonnentkollektivet inom VA-verksamheten. Årets resultat för 2023 är 0 tkr.

För tidigare verksamhetsår finns både positiva och negativa avvikelser innan reglering av resultatet. För verksamhetsåret 2022 redovisade VA-verksamheten ett negativt resultat (-1 325 tkr), men tidigare år var utfallet positivt 2021 (+ 1581 tkr), (2020 (+1 033 tkr)).

Finansieringsgraden ska ses över en längre tidsperiod varför verksamheten enstaka år kan visa över- eller underskott. Dessa balanseras över tid för att bedöma om avgiftsuttaget är i nivå med kostnaderna för verksamheten. Underskott betyder att verksamheten till viss del skattefinansieras då avgifterna inte täcker verksamhetens faktiska kostnader. Vid överskott har avgifterna teoretiskt sett varit för höga. Avgiftsuttaget måste ses på flera års sikt för att inte få för stora variationer i VA-taxan.

Resultaträkning, tkr

	Not	2023	2022	2021
Intäkter	1	12 035	11 604	9 631
Kostnader	2	-8 265	-8 754	-8 508
Avskrivningar	3	-2 561	-2 087	-1 238
Finansiella kostnader	4	-1208	-1006	-356
Årets resultat	5	0	241	475

BALANSRÄKNING, tkr

	Not	2023	2022	2021
Materiella anläggningstillgångar	6	106 873	81 433	42 182
Finansiella anläggningstillgångar	7	4 148	3 625	2 302
Summa anläggningstillgångar		111 021	85 058	44 484
Korta fordringar	8	19	19	438
Summa omsättningstillgångar		19	19	438
Summa tillgångar		111 040	85 077	44 922
Eget kapital	9	68 047	60 054	19 610
Därav årets resultat		0	241	475
Korta skulder	10	613	584	607
Långfristig skuld	11	42 380	24 680	25 180
Summa skulder		42 993	25 264	25 787
Summa eget kapital och skulder		111 040	85 318	45 397

Nothänvisningar

tkr

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
1 Verksamhetens intäkter			
Anslutningsavgifter	469	620	207
Konsumtionsavgifter	10 708	9 661	9 424
Bidrag	335	0	0
Fordran VA-kollektivet	523	1 323	0
Verksamhetens intäkter	12 035	11 604	9 631
2 Verksamhetens kostnader			
Direkta kostnader va-verksamhet	-8 021	-9 001	-6 573
Kostnader va-verksamhet inom teknisk förvaltning	0	0	0
Gemensamma kostnader inom kommunen	-244	-247	-354
Skuld VA-kollektivet	0	0	-1 581
Verksamhetens kostnader	-8 265	-9 248	-8 508
3 Avskrivningar			
Beloppen utgörs av planenliga avskrivningar och beräknas på anläggningvärdet.			
Viss vägledning finns i Sveriges Kommuner och -Regioners förslag till avskrivningstider.	-2 561	-2 087	-1 238
4 Finansiella kostnader			
Räntekostnader, anläggningslån	-1 208	-1 006	-359
5 Årets resultat			
Efter reglering av under-/överskott till långfristig fordran/skuld redovisas ett noll-resultat för va-verksamheten	0	241	475
6 Materiella anläggningstillgångar			
Va-verksamhetens materiella anläggningstillgångar			
Ingående bokfört värde (justerat)	85 041	50 862	43 420
Pågående arbete	9 665	27 008	
Nyanskaffningar	14 728	5 724	
Årets avskrivning	-2 561	-2 161	-1 238
Utgående bokfört värde	106 873	81 433	42 182
Första avskrivningen sker samma år som investeringen tas i bruk.			
Summa Utgående bokfört värde	106 873	81 433	42 182

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
7 Finansiella anläggnings- tillgångar			
Långsiktig fordran på abonnent- kollektivet inom va-verksamheten	4 148	3 625	2 302
8 Kortfristiga fordringar			
Debiterade, ej betalda konsumtionsavgifter	19	19	438
9 Eget kapital *)			
Ingående justerat eget kapital	68 047	59 813	19 135
Årets resultat	0	241	475
Eget kapital	68 047	60 054	19 610
10 Kortfristiga skulder			
Semesterlöneskuld inkl. okompenserad övertid	113	84	107
Kortfristig del av långfristig skuld	500	500	500
Kortfristiga skulder	613	584	607
11 Långfristiga skulder			
Ingående låneskuld	19 000	19 500	20 000
Nya lån/konverterade lån	18 700		0
Kalkylerad amortering innevarande år	500	500	500
Verklig amortering/inlösta lån	-500	-500	-500
Kalkylerad amortering nästkommade år	-1000	-500	-500
Långfristig skuld till abonnent- kollektivet inom va-verksam- heten.	5 680	5 680	5 680
Långfristiga skulder	42 380	24 680	25 180

*) Redovisat eget kapital utgör en framräknad post och motsvarar därför inte ett eget kapital som kan användas i verksamheten.

1.2 Redovisningsprinciper

- Någon finansieringsanalys/kassaflödesrapport har inte upprättats då det inte går att urskilja va-verksamhetens kassaflöde från övriga transaktioner i kommunen som påverkar kassa, bank och rörelsekapital. Av samma orsak redovisas inga medel i kassa och bank under omsättningstillgångar i balansräkningen.
- Anslutningsavgifter periodiseras till 85 procent av beloppet medan 15 procent bokförs i driftredovisningen för att täcka uppkomna kostnader i samband med anslutningen. Vid lägre belopp, upp till 250 tkr, intäktsförs anslutningsavgifterna i sin helhet, då en periodisering över tillgångens avskrivningstid inte skulle vara meningsfull med hänsyn till beloppets storlek. Detta är i överensstämmelse med hur anslutningsavgifterna hanteras i kommunens bokföring.
- Räntekostnader som belastar VA-verksamheten är kommunens internränta för lån kopplade till investeringar i VA-verksamheten.
- Kostnader som belastar VA-verksamheten består av;
 1. Kostnader som direkt kan hänföras till va-verksamheten.
 2. Kostnader som belastar VA-verksamheten och som redovisas inom tekniska förvaltningens övriga verksamhet. Fördelningsprincipen för dessa kostnader är att lika stor andel som va-verksamheten utgör av tekniska förvaltningens bruttokostnad, lika stor andel av förvaltningens gemensamma kostnad belastar va-verksamheten. Hit räknas till exempel andel i kommunförrådets lokaler.
 3. Kostnader som belastar va-verksamheten och som redovisas inom Grästorps kommuns övriga verksamheter. Fördelningsprincipen för dessa kostnader är att lika stor andel som VA-verksamheten utgör av kommunens totala bruttokostnad, lika stor andel av kommunens gemensamma kostnad belastar va-verksamheten. Hit räknas till exempel andel i kommunens centrala ekonomi- och personaladministration, IT-verksamhet, företagshälsovård, arkiv, telefonväxel, försäkring, revision och politisk verksamhet.
- Över- eller underskott som uppstår i den löpande va-verksamheten hanteras som skuld eller fordran till abonnentkollektivet för kommande reglering enligt lagen om allmänna vattentjänster. En fordran betraktas som långfristig då regleringen ligger längre fram i tiden än ett år. På motsvarande sätt betraktas även en skuld som långfristig.
- Eget kapital i balansräkningen har justerats direkt i balansräkningen och utgör en beräknad post och motsvarar därför inte ett eget kapital som direkt kan användas i verksamheten.